

LIDIA KULIKOVSKI MI-A ARĂTAT LOCUL BIBLIOTECII ÎN CHIȘINĂU

*Dr. Iulian FILIP,
poet, om de cultură*

La înscăunarea mea în fruntea Direcției cultură, nu m-a întrebat nimeni din Consiliul Municipal dacă înțeleg ce înseamnă administrația publică și dacă am idee ce reprezintă cultura capitalei în organigrama primăriei Chișinăului. Eram scriitor cu cărți, dramaturg cu câteva piese montate, autor de texte cântate, folclorist cu zece ani de expediții, cu volume de folclor editate, unul dintre care bătut rău (un „căluț”, care m-a dus de la Academie într-un cincinal de libertate de creație)... Erau anii când vorbeam frecvent în presă, la radio, televiziune despre visul copiilor și al părinților cu copii – un parc de agrement de tipul *Disneyland*-ului, dar o concepție mai a noastră – *Satul TREI IEZI*. Delegația care m-a „pețit” de șef pentru cultura capitalei a jucat anume această șansă – de a promova mai lesne proiectul...

Nu cunoșteam locul bibliotecilor în structura instituțiilor și a evenimentelor culturale. Am explicat undeva ce a însemnat pentru mine biblioteca personală – mi-a îngrădit drumul spre înțelegerea locului bibliotecii publice pentru comunitate. Mă refer la înțelegerea managerială obligatorie la care trebuia să ajung la fugața, ca să nu vorbesc... păstăi goale.

Li se atribuie țiganilor procedeul de însușire expresă a înotului – arunci puradelul în apă și acesta, ca să nu se înece, prinde a da din mâini... Evident, eram... bine intenționat, dar cu ce o încep? Nu mi s-a permis... lună de miere, bălbâieli inerente începuturilor. Trebuia să purcedem la pregătirea primei ediții a sărbătorii naționale *Limba Noastră cea Română*. În Piața Marii Adunări Naționale trebuia să se întâmple un spectacol diferit de Marile Adunări Naționale... Iar bibliotecarii capitalei, cu Lidia Kulikovski în frunte, înălțau cireașa pe tort a însemnelor naționale – cartea românească, insuficiența de ea! Cireașa visată... Vorbeau de problema cărții și scriitorii, și pedagogii, dar cunoșteau tabloul statistic al insuficienței cărții bibliotecarii. A fost cea mai concretă și mai strategică înțelegere și conlucrare a bibliotecarilor celor două mături – lansarea proiectului de noi biblioteci, edificate în colaborare: administrația publică din Chișinău cu administrațiile publice din

București, Cluj, Târgu-Mureș, Constanța, Baia Mare, Alba Iulia... Lidia Kulikovski, în parteneriat cu Traian Brad, liderul Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România, dar și cu directorii de biblioteci județene (cei mai sensibili în raport cu cea mai gravă problemă basarabească – cartea românească în minoritate), și-au convins administrațiile publice locale și au lansat acest proiect de *Ctitorii comune*. În fiecare 31 August sau de Hramul orașului, se deschidea ușa unei noi biblioteci de carte românească, grație conlucrării model pe cel mai sensibil segment al ființării noastre. Ce salbă de biblioteci a generat acest proiect: „Transilvania”, „Onisifor Ghibu”, „Târgu-Mureș”, „Târgoviște”, „Alba Iulia”, „Ovidius”, „Ștefan cel Mare”, „Maramureș”, „Liviu Rebreanu”.

În altă dimensiune, directorul Bibliotecii Municipale a lansat proiectul *Servicii de bibliotecă pentru minoritățile naționale*, în cadrul căruia au fost organizate și deschise Biblioteca evreiască „Ițic Mangher” (1991), Biblioteca ucraineană „Lesia Ukrainka” (1991), Biblioteca găgăuză „Mihail Ciachir” (1992), Biblioteca rusească „Mihail Lomonosov” (1992), Biblioteca bulgară „Hristo Botev” (1992), Biblioteca poloneză „Adam Mickiewicz” (2007).

Trebuia să purcedem la pregătirea primei ediții a sărbătorii naționale *Limba Noastră cea Română*. În Piața Marii Adunări Naționale trebuia să se întâmple un spectacol diferit de Marile Adunări Naționale... Iar bibliotecarii capitalei, cu Lidia Kulikovski în frunte, înălțau cireașa pe tort a însemnelor naționale – cartea românească, insuficiența de ea! Cireașa visată...

După absolvirea Facultății de biblioteconomie a Universității de Stat din Moldova (1973), Lidia Kulikovski a activat cinci ani în capitală, alți cinci ani la Biblioteca Raională Cahul (trei ani în calitate de director), după care a revenit în calitate de bibliotecar principal, apoi șase ani șef serviciu achiziție de carte la Biblioteca Municipală a capitalei, unde devenea director în 1990. Afirmăm, cu formulă de împrumut, că omul toată viața învață. Dacă ar fi așa, ce oameni ne-ar mai înconjura!

Am descoperit-o pe Lidia Kulikovski mai modernă în gândire managerială decât celelalte componente culturale ale Chișinăului, decât orice structură a primăriei, unde trebuiau să ajungă demersurile directorului Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Tabietul birocratic mă făcea pe mine semnatarul cererilor, ofertelor, proiectelor cărturărești înaintate primăriei de Lidia Kulikovski, iar ca să semnez, trebuia să intru în subtilitățile domeniului. Trebuia să însușesc expres datele problemei, ca să par din echipă. Ori chiar să fiu... A fost prima bibliotecă – dintre cele trei din Chișinău – care m-a făcut ostatic și m-a impus să-i văd locul în comunitate, în *centru*. Lidia Kulikovski era echipată cu cele învățate la facultate, cu experiența deja considerabilă în condiții reale de lucru și luptă (pentru carte suficientă), cu participări lăcomose la simpozioane, congrese cărturărești, la stagii în cele mai avansate centre culturale din lume (Polonia, Finlanda, SUA, Germania, Israel, Danemarca), de unde revenea nerăbdătoare să aplice practici originale, să lanseze proiecte...

Nu am moștenit o concepție funcțională a Direcției cultură, iar ceea ce am constatat că însemna această subdiviziune a primăriei în acei ani, părea un apendice al... DOSAAF-ului. Timp de jumătate de an, am elaborat-o, plasând *cartea* în centru. Aplicam modernitatea modelului echipei Lidiei Kulikovski, ca să impun și celorlalte componente ale culturii capitalei căutări și ambiții de aceeași ținută. Grație acestei fierberii creative a Bibliotecii Municipale, conlucrarea cu Uniunea Scriitorilor s-a diversificat, stimulată, pe de o parte, de proiecte atractive (unele împrumutate de la... americani – *Chișinăul citește o carte*, bunăoară), pe de altă parte, de mecanismul de completare a colecției de carte prin achiziția cărților scriitorilor noștri.

Norocul meu de birocrat diletant a fost Lidia Kulikovski, potrivit exact la locul ei. Norocul Lidiei Kulikovski a fost întâmplarea mea exact la locul meu în anii acelui romantism administrativ,

când obțineam foarte lesne o audiență la președintele republicii, iar la miniștri ori primar nu stârceam în anticamere – păreau toți o vrere. Iar vrerile erau cu un singur vector – să ajungem cât mai curând mai în rând cu lumea, iar peste Prut să avem toate podurile și punțile activate.

Știe o lume că suntem drochieni, iar norocul de a ne fi trezit într-o luntre, într-o echipă importantă și frumoasă în viața Chișinăului, chiar înseamnă ceva deosebit... Diapazonul activităților mele de creație părea să o intrige mereu, iar de aici până la premiere de carte, până la expoziții de pictură ori grafică nu era un drum mai lung decât cel de la Sofia până la Nicoreni. Apropos, prima expoziție personală cu bagatele mele grafice mi-a provocat-o Lidia Kulikovski, iar vernisarea ei a avut loc la 31 August 1995 în cadrul manifestărilor festive de la Biblioteca „Transilvania”.

Ochiosă cum e, a remarcat abundența de mere în poezia, grafica și picturile mele, sugerându-mi să organizăm – în Biblioteca MOV – o miniexpoziție cu merele mele, iar în ambianța expoziției doamna director a organizat un atelier de creație de tot... postmodernismul. Cu mărul la mijloc! Urmare a acestui ghiont

Lidia Kulikovski era echipată cu cele învățate la facultate, cu experiența deja considerabilă în condiții reale de lucru și luptă (pentru carte suficientă), cu participări la comasoane la simpozioane, congrese cărturărești, la stagii în cele mai avansate centre culturale din lume (Polonia, Finlanda, SUA, Germania, Israel, Danemarca), de unde revenea nerăbdătoare să aplice practici originale, să lanseze proiecte...

provocator, un concurs de eseuri, anunțat de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” (președintele juriului acad. Mihai Cimpoi), s-a încheiat cu o carte, care altfel nu se întâmplă – *Luna-i una, merele-s mai multe*, o antologie de autor cu 100 poezii doar de dragoste ori de durere din dragoste ori din lipsă de dragoste.

Aplicam modernitatea modelului echipei Lidiei Kulikovski, ca să impun și celorlalte componente ale culturii capitalei căutări și ambiții de aceeași ținută.

E o carte deosebită, pentru mine, cu o prefață a lui Mihai Cimpoi, o postfață a lui Ianoș Țurcanu și treisprezece eseuri ale liceenilor din diferite localități basarabene. La această carte mai adaug și cele patru bibliografii, îngrijite de

drochianca aniversată, instrumente de lucru ale bibliotecarilor și o oglindă, în care protagonistul să se vadă mai altfel decât se vede în oglinda de deasupra... lavoarului.

Mi se pare, în anii de la urmă, mai decantată, aproape esențializată, dar la fel de vulcanică și împărțitoare ca în anii cei buni.

Sănătate și poftă de toate proiectele visate, distinsă și dragă Lidia Kulikovski!

